

ÇİN'İN 15. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI PERSPEKTİFİNDE TÜRKİYE VE ÇİN'İN POTANSİYEL İŞ BİRLİĞİ ALANLARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Halil AFŞARATA
Yener YILMAZ

Makale

SESA
Enstitüsü

Sosyal Ekonomik ve Siyasal Araştırmalar Enstitüsü
Institute of Social Economic and Political Research

ÇİN'İN 15. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI PERSPEKTİFİNDE TÜRKİYE VE ÇİN'İN POTANSİYEL İŞ BİRLİĞİ ALANLARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Yazarlar:

Halil Afşarata¹, Türk-Çin Derneği Kurucu Başkanı², Şangay ve Singapur Ticaret Eski Müşaviri,

Yener Yılmaz³, Türk-Çin Derneği, Danışman, Hazine Uzmanı

.....
Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin 12. Kalkınma Planı (2024-2028) ile Çin'in 15. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2026-2030) arasındaki hedef benzerlikleri ve stratejik örtüşmeleri gündeme getirmektir. Çalışma kapsamında, Kuşak ve Yol Girişimi ile Orta Koridor Planı, dijital dönüşüm, yeşil enerji, akıllı şehirler ve lojistik gibi kritik sektörlerdeki ortak yatırım ve ticaret fırsatlarına değinilmektedir. Ayrıca, Türkiye ile Çin arasında artan ekonomik ilişkiler ışığında, iki ülkenin küresel tedarik zincirinde "kazan-kazan" ilkesine dayalı stratejik birer ortak haline gelme potansiyeli ele alınmaktadır. Bu noktada, özellikle, Türkiye'de ve Çin'de uygulanan kalkınma planları kapsamında önümüzdeki beş yıllık dönemde (2+3) iki ülkenin birlikte oluşturabileceği iş birliği alanlarını ortaya koymaktadır.
.....

Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye İlişkileri ve Yeni Dönem

Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ilişkiler, kökleri binlerce yıl öncesine dayanan **kadim İpek Yolu** üzerinden şekillenmiş bir dostluk ve ticaret mirasına sahip. Modern diplomatik ilişkilerin 1971 yılında kurulmasından bu yana, iki ülke arasındaki münasebetler özellikle son yirmi yılda ivme kazandı. 2010 yılında ilan edilen stratejik iş birliği düzeyi iki ülkenin ikili ticarette ve bölgesel ile küresel meselelerde birbirleriyle temaslarının sıklaşmasına vesile olan önemli bir etken olarak önümüzde duruyor. Türkiye ve Çin'in planlı gelişme adımları ve kalkınma yolunda sergiledikleri ilerlemeler de iki ülke adına hemen her açıdan önemli bir karşılıklı fayda ve ortaklık fırsatı sunuyor.

¹ Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü'nden mezun olan H. Halil Afşarata, İngiltere'de London School of Economics and Political Science (LSE)'de sağlık ekonomisi alanında yüksek lisans yapmıştır. Türkiye Ekonomi Bakanlığı'nda Kıdemli Dış Ticaret Uzmanı olarak hizmet vermiştir. İngiltere, Singapur ve Çin'de Ticaret Müşavirliği görevini yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Ofisi Stratejik Geliştirme Direktörü olarak çalışmıştır.

2018-2023 yılları arasında Türkiye Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı Ofisi Dış İlişkiler Başdanışmanı olarak görev yapmıştır. Halen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde başkanlık müşaviri görev yapmaktadır.

² Türkiye-Çin Ticaret, Eğitim, Kültür Dostluk ve İş Geliştirme Derneği (Türk-Çin Derneği): <https://turkiyechina.org/>

³ Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümünden 2001 yılında mezun olan Yener Yılmaz aynı tarihte Hazine Müsteşarlığı'nda göreve başlamıştır. Ağustos 2019- Mart 2023 döneminde Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Kıbrıs İşleri Koordinatörlüğünde raportör olarak görev alan Yılmaz, Mart 2023 tarihinden bu yana Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Lefkoşa Hazine ve Maliye Müşaviri olarak görev yapmaktadır. Linked-in: <https://www.linkedin.com/in/yener-yilmaz-630153165/>

Bu kapsamda; Çin-Türkiye stratejik iş birliği ilişkilerinin kuruluşunun 15. yıl dönümü olan 2025 yılında iki ülkenin ilişkilerinin gelişmeye hızla devam ettiğini müşade ettik. **Çin Ulusal Halk Kongresi Daimî Komitesi Başkan Yardımcısı Sayın Xiao Jie** Mayıs 2025 ayında Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirerek devlet yetkililerimiz ve muhatapları ile görüş alışverişinde bulundu. Akabinde; Ağustos 2025 ayında **Çin Devlet Başkanı Sayın Xi Jinping**, Şanghay İş birliği Örgütü Tianjin Zirvesi esnasında **Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan** ile bir araya geldi. Bu görüşmede, birçok önemli konuda mutabakat sağlandığı ve Çin-Türkiye ilişkilerinin de gelişimine ivme kazandırıldığı belirtildi.

Özellikle son yıllarda, Türkiye ve Çin'in, dünya ekonomisinde yüksek büyüme potansiyeli sergileyen, her geçen gün gelişen ve hedef büyüten iki önemli güç merkezi olarak öne çıktığını görüyoruz. Türkiye, uzak ülkelere yönelik stratejisi ile Çin ve Asya pazarındaki varlığını artırmayı hedeflerken, Çin de küresel bir teknoloji ve üretim üssü olarak Türkiye'nin lojistik avantajlarından faydalanmayı hedefliyor⁴. Bu noktada, özellikle “**Orta Koridor Planı**”⁵ ile Türkiye, bir transit noktası olmanın ötesinde; Doğu-Batı arasındaki ticarete güvenli bir limana olarak öne çıkarak, Avrasya mimarisinin merkezinde bulunan vazgeçilmez bir lojistik üsse dönüşüyor⁶. Yine bu planın parçası olduğu “**Kuşak ve Yol Girişimi**”⁷nde, Türkiye hem konumu hem de Rusya (Kuzey) ve İran (Güney) rotalarındaki siyasi belirsizlikler ve yaptırımlar karşısında, Çin için güvenli ve siyasi açıdan istikrarlı bir güzergâh olarak konumunu pekiştiriyor⁸.

Çin'in ise Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu Avrasya kıtasına yönelik büyük projeleri ve sunduğu fırsatlar her geçen gün genişleyerek devam ediyor. İlk kez 2013 yılında dünyaya duyurulan ve bugüne kadar **150 ülkenin ortaklık kurduğu**, inşaat anlaşmaları, büyük gaz projeleri ve yeşil enerji projelerini de içeren Kuşak ve Yol Girişimi, Çin'i dünyanın en büyük ikili kreditörü konumuna taşıdı. Çin, bu projeye ayırdığı kaynağı 2025 yılında, 2024 yılına kıyasla, dörtte üç oranında artarak **213,5 milyar dolara** çıkardı ve süreç boyunca **350 anlaşma** imzaladı⁹. Proje akademik camia ve küresel düşünce

⁴“*The Middle Corridor: A world of opportunities*”, International Road Transport Union (IRU), <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/middle-corridor-world-opportunities>

⁵ Kuşak ve Yol Girişiminin canlandırılması projesinin en önemli bileşenlerinden biri olan “Hazar Geçişli Doğu-Batı Orta Koridor Girişimi” (Orta Koridor) ve Çin'den başlayarak, demiryolu ve karayolu bağlantılarıyla Orta Asya'ya, sırasıyla Kazakistan-Türkmenistan hattı üzerinden Hazar Geçışı kullanılarak Azerbaycan ve Gürcistan rotasını takip ederek ülkemize, Türkiye üzerinden ise Avrupa'nın diğer ülkelerine uzanan bir lojistik projesidir. (Kaynak: Dışişleri Bakanlığı, https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-cok-arafl-i-ulaştırma-politikasi.tr.mfa)

⁶ “*A Milestone For Eurasian Connectivity: The Middle Corridor's Strategic Emergence And Türkiye's Geopolitical Role*” Mondaq Legal 500 Intelligence,

⁷ “*Kuşak ve Yol Girişimi (Belt and Road Initiative – BRI)*” Çin Halk Cumhuriyeti tarafından 2013 yılında başlatılan, tarihi İpek Yolu'nu modern yöntemlerle yeniden canlandırmayı hedefleyen, Çin kıyılarından başlayarak Güneydoğu Asya, Hindistan, Afrika'nın boynuzu ve Kızıldeniz üzerinden Avrupa'ya (Akdeniz) ulaşan devasa bir deniz, hava ve karayolu ticaret ağını kapsayan büyük bir altyapı ve yatırım projesidir.

⁸ “*China's Belt and Road Initiative and Turkey's Middle Corridor: A Question of Compatibility*”, Selçuk Çolakoğlu, Ocak 2019, Middle East Institute.

⁹ “*China signs record US\$213 billion of new 'belt and road' deals in 2025: report*”, Mia Nurmarat, South China Morning Post, 19 Ocak 2026, <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3340442/china-signs-record-us213-billion-new-belt-and-road-deals-2025-report>

kuruluşlarında da yoğun ilgi görüyor ve analiz ediliyor. Griffith Üniversitesi Çin enerji ve finans uzmanı ve çalışmanın yazarı Christoph Nedopil Wang; “*Küresel ticaret ve yatırımdaki dalgalanmalar; tedarik zinciri dayanıklılığını artırmak ve Çinli şirketlere alternatif ihracat pazarları yaratmak adına yeni yatırımları tetikleyebilir.*” değerlendirmesinde bulundu¹⁰. Washington merkezli *Foundation for Defense of Democracies* düşünce kuruluşunun Çin programı kıdemli direktörü Craig Singleton da Çin’in kendi kaynakları üzerinden Amerika Birleşik Devletleri’ni (ABD) tedarik zincirinden dışlayabilecek ülkelerle bağlarını güçlendirdiğine dikkat çekti ve Çin’in denizaşırı faaliyetlerinin; giderek daha fazla öz yeterlilik, tedarik zinciri direnci ve teknolojik entegrasyonu destekleyen stratejik sektörlere odaklandığının altını çizdi¹¹.

Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin Dünya gazetesinde 31.12.2025 tarihinde yayımlanan makalesinde; kalkınma stratejilerinin karşılıklı faydaya dayalı olarak iş birliklerini güçlendiren bir adım olduğuna ve Kuşak ve Yol Girişimi’nin Orta Koridor Planı’yla uyumlaştırılması sürecinin hızlandığına, Kuşak ve Yol Girişimi çerçevesinde 150’den fazla ülke ve 30’dan fazla uluslararası örgütle yüksek kaliteli işbirliği yapıldığını ve Çin’in küresel ekonomik büyümeye katkı oranı %30 civarında seyretmekte olduğuna değindi

Sayın Büyükelçi, bir başka makalesinde iki ülke arasındaki yolcu seferi hakkının büyük oranda artırıldığını, **Guangdong-HongKong-Makao Büyük Körfez Bölgesi**’nden Türkiye’ye ilk kez Çin-Avrupa yük treni seferi başladığını, Çin’in 15. Beş Yıllık Planı’na da değinerek, kalkınma planının yüksek düzeyli dışa açılmayı genişletecek ve Kuşak ve Yol Girişimi çerçevesinde yüksek kaliteli iş birliklerini geliştirecek önemli bir atılım olduğunu belirtti¹². Ülkemizin “**Türkiye Yüzyılı**” vizyonu doğrultusunda kararlı adımlarla ilerlediğine dikkat çeken Sayın Büyükelçi; bu çerçevede fırsatların en iyi şekilde değerlendirilip iki ülke liderlerinin önemli mutabakatları ışığında karşılıklı kalkınma stratejilerimizin güçlendirilmesi, ticaret, kültür ve turizm gibi geleneksel alanlardaki iş birliklerinin geliştirilmesi, yeni enerji, 5G ve biyomedikal gibi alanlarının öne çıkarılması gerektiğine işaret ederek, Çin-Türkiye stratejik iş birliği ilişkilerinde yeni bir sayfa açılmasını da istedi.

Bu kapsamda, Çin Lideri Xi Jinping, 2025 yılının son günlerinde Pekin’in en üst siyasi danışma organı üyelerine, Çin’in 2025 yılı büyümesinin %5 civarında beklendiğini, bunun

¹⁰ “China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025”, Green Finance & Development Center, 18 Ocak 2026, <https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025/>

¹¹ “Belt and Road Initiative Funding Rose by 75% in 2025 to a Record \$213.5 Billion: The Increase Was Driven by Large Projects in Gas, Energy, and Raw Materials Processing”, Sergey Gutakovsky, Stories Framing the Globe, 18 Ocak 2026, <https://sfg.media/en/a/belt-and-road-initiative-funding-2025-record/>

¹² “Yeni yılda yeni bir yolculuğa, Çin-Türkiye ilişkilerinde yeni bir sayfa”, Jiang Xuebin, Sabah gazetesi, 31 Aralık 2025, <https://www.sabah.com.tr/dunya/yeni-yilda-yeni-bir-yolculuga-cin-turkiye-iliskilerinde-yeni-bir-sayfa-7494315>

hedefleriyle uyumlu olduğunu belirten bir açıklamada bulundu ve sonrasında Çin liderinin bu öngörüsünün gerçekleştiği basına yansıdı¹³. Xi, aynı zamanda; 2026'nın Çin'in bir sonraki beş yıllık planının başlangıcı olacağını; politikanın makroekonomik istikrarı korurken büyümeyi artırmaya odaklanacağını belirtti. Çin Lideri, 21 Ocak 2026'da yaptığı bir başka açıklamada ise Xi, Çin'in yeni bir kalkınma modeli oluşturma sürecini hızlandırmak için uygun bir konumda olduğunu belirterek; **iç ekonominin ana merkez olması gerektiğini ve fiziki varlıklara yapılan yatırımların beşerî sermaye yatırımlarıyla entegre edilmesi gerektiğini** söyledi.¹⁴

Mart 2026 ayında onaylanması beklenen yeni planın yönergeleri, tüketimin güçlendirilmesinin önemini vurgularken, Pekin'in yüksek teknolojiye üretime ve kendi kendine yeterliliğe odaklanmaya devam ettiğini gösterdi.

Benzer şekilde; **Çin Komünist Partisi (ÇKP) Merkez Komitesi Mali ve Ekonomik İşler Komitesi Ofisi Başkan Yardımcısı Han Wenxiu**, Çin'in 15. Beş Yıllık Kalkınma Planı'na ilişkin olarak, Aralık 2025'te Pekin'de yaptığı bir konuşmasında; 14. Beş Yıllık Planı döneminin başarıyla tamamlanacağını, 2026 yılında da istikrarlı büyümenin, istihdamın ve fiyat dengesinin aktif maliye politikası, insana yatırım, ılımlı para politikası ve teknoloji odaklı olarak korunacağını belirtmiştir¹⁵.

İki Ülke Kalkınma Planları ve İş birliği Alanları;

Bu noktada, iki güçlü ve yükselen pazar olan Türkiye ve Çin'in ortak paydada buluşabileceği önemli alanlar arasında öne çıkan **kalkınma planlarına** değinmemiz gerekiyor. Türkiye'de beş yıllık kalkınma planı uygulamaları 1963 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından başlatılmış olup, 1960 ve öncesinde hazırlanan sanayi planları devletçi ve kısmi, 1960-80 dönemi kalkınma planları karma ekonomi ve bütüncül, 1980 sonrası planları ise liberal, stratejik bir çizgide yer aldığını görüyoruz¹⁶. 1980'li yılların ortalarında başlatılan ihracat seferberliği ile birlikte "ihracata yönelik strateji" veya "ihracatı temel alan model" ile dışa açılım dönemi başladı¹⁷. Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir rolü olan söz konusu planların en sonuncusu **2024-2028** dönemine ait olan **On İkinci Kalkınma Planı** adı altında yapıldı. **On İkinci Kalkınma Planı** Türkiye Yüzyıl'ında çevreye duyarlı, afetlere dayanıklı, ileri teknolojiye dayalı; yüksek katma değer üreten, ekonomide rekabetçilik, verimlilik artışı, nitelikli insan, güçlü aile, sağlıklı

¹³"Xi stresses securing good start for new five-year plan", The National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference, Xinhua, 21 Ocak 2026, http://en.cppcc.gov.cn/2026-01/21/c_1156179.htm

¹⁴ "Çin'in Kalkınmasında Yeni Yol Haritası ve Türkiye" Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin'in Dünya gazetesinde yayımlanan makalesi, <https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasinin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>

¹⁵"Güveni Tazelemek ve Avantajları Kullanmak: Ekonomide İstikrarlı Yükseliş Eğilimini Sürekli Güçlendirmek", Han Wenxiu, The People's Republic of China State Council, 14 Aralık 2025, https://www.gov.cn/zhengce/202512/content_7051141.htm

¹⁶ "Toplumsal Kalkınma ve Yükseköğretim: Türkiye'nin On İki Kalkınma Planındaki Hedefler Üzerine Nitel Bir İnceleme", Ayşe Mahinur Tezcan, Üniversite Araştırmaları Dergisi, 2025, Cilt 8, Sayı 1, Sayfa: 1-19, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/4496891>

¹⁷ "Türkiye'de planlı kalkınma deneyimleri", Volkan Özdemir, Marmara Üniversitesi, 2014, https://dumludag.com/wp-content/uploads/2013/09/ozdemir_planlama.pdf

toplum ekseninde kapsayıcı bir büyüme yaklaşımını ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasını hedefliyor¹⁸.

Çin'e bakıldığında da yine uzun yıllardır uygulanmakta olan beş yıllık kalkınma planı uygulamalarını görüyoruz. İlk olarak 1953 yılında başlayan bu uygulama, Çin'in özellikle şehirleşme ve kırsal kalkınmaya ilişkin diğer ekonomi politikaları ile de birleşerek uzun vadede önemli başarıların hayata geçirilmesine destek oldu¹⁹. Örnek vermek gerekirse; beş yıllık planların piyasaya yönelik nitelikli devlet desteği ve piyasa mekanizmalarına ilişkin gevşetici uygulamalar ile birleştirilmesi sonucunda²⁰ Çin'de 1953-1978 yılları arasında yıllık ortalama %6 olan GSYH büyümesi 1978-2012 arasında %9,4'e kadar yükseldi²¹. 10. Beş Yıllık Plan döneminde (2001-2005) Çin, dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi konumuna yükseldi ve 11. plan ile Almanya ve Japonya'yı geride bırakarak küresel düzeyde ikinci sıraya yerleşti. 13. planın **2020 yılında tamamlandığında Çin'in GSYH'si 100 trilyon yuan (13,7 trilyon ABD doları) eşiğini aşmıştı**. 14. planın başlangıç yılı olan 2021'den bu yana, Çin'in kişi başına düşen GSYH'si yıllık bazda 12.000 doların üzerinde kalmaya devam etti²². 2013-2024 yılları arasında da büyüme trendi devam etti ve yıllık ortalama %6,05 civarında gerçekleşti²³.

Bu kapsamda, Türkiye'yi ziyaret eden **Çin Komünist Partisi (ÇKP) Merkez Komitesi Mali ve Ekonomik İşler Komitesi Ofisi Başkan Yardımcısı Sayın Han Wenxiu** ve diğer Çin yetkilileri hazırlıkları tamamlanma aşamasında olan 15. Beş Yıllık Kalkınma Planının tanıtıldığı, Türkiye'den yetkililer ve çeşitli kuruluşlar ile geniş bir katılıma sahne olan önemli bir paylaşım toplantısı gerçekleştirdi. 8 Ocak 2026'da Ankara'da Hilton Otel'de **"Çin'in 15'inci 5 Yıllık Planı ve Dünyaya Fırsatları"** başlığıyla düzenlenen etkinlikte Çin'in 15. Beş Yıllık Kalkınma Planı'na ilişkin olarak, tüm dünyanın ilgisini çeken bu planın çalışmaları hakkında önemli bilgiler verildi ve plan kapsamında Türkiye-Çin arasında gerçekleştirilebilecek iş birliği fırsatlarına değinildi. Bu önemli etkinliğe yakından baktığımızda; öne çıkan temel unsurlar ve diplomatik mesajlar şu şekilde kaydedildi:

- **Stratejik Odak Noktaları:** Çin'in önümüzdeki dönem kalkınma hedeflerinde yenilikçilik (inovasyon) ve yüksek kaliteli kalkınma başlıklarının merkezi bir rol oynayacağı ifade edildi. Bu planın sadece Çin içi bir büyüme stratejisi olmadığı, aynı zamanda sürdürülebilir büyüme kanalları üzerinden küresel ekonomiye yeni fırsatlar sunmayı amaçladığı vurgulandı.

¹⁸ On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

¹⁹ "The strategic blueprint behind China's development--one five-year plan at a time", PR Newswire, 11 Haziran 2025, <https://www.prnewswire.com/news-releases/the-strategic-blueprint-behind-chinas-developmentone-five-year-plan-at-a-time-302479020.html>

²⁰ "Five-year plans, China finance and their consequences", Chen, Donghua; Li, Oliver Zhen; Xin, Fu, China Journal of Accounting Research Sun Yat-sen University, 2017, <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/187680/1/1-s2.0-S1755309117300199-main.pdf>

²¹ "A brief history of China's economic growth", World Economic Forum, 30 Temmuz 2015, <https://www.weforum.org/stories/2015/07/brief-history-of-china-economic-growth/>

²² "Explainer: How do five-year plans drive China's comprehensive development?", Xinhua, 5 Mart 2025, <https://english.news.cn/20250305/71626779b7e24b4791332109e10e057b/c.html>

²³ "China GDP Growth Rate | Historical Data | Chart | 1961-2023" Macrotrends, <https://www.macrotrends.net/datasets/global-metrics/countries/chn/china/gdp-growth-rate>

- **İkili İlişkiler ve Liderlik Vizyonu:** Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Mali ve Ekonomik İşler Ofisi Başkan Yardımcısı Han Wenxiu, iki ülke arasındaki ilişkilerin Devlet Başkanı Xi Jinping ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın stratejik liderliği doğrultusunda gelişme eğilimini sürdürdüğünü belirtti. Özellikle ağustos ayındaki Şanghay İş birliği Örgütü Zirvesi'nde sağlanan mutabakatların hayata geçirilmesinin önemi üzerinde duruldu.
- **Siyasi Güven ve Egemenlik:** Görüşmelerde, karşılıklı siyasi güvenin pekiştirilmesi gerektiği dile getirildi. Çin tarafının, Türkiye'nin ulusal egemenliğini, güvenliğini ve kendi kalkınma yolunu seçme hakkını desteklediği, dış güçlerin iç işlerine müdahale çabalarına karşı ortak bir duruş sergilendiği aktarıldı.
- **Ekonomik ve Teknolojik İş Birliği:** Plan kapsamında ticaret, yatırım ve ileri teknoloji alanlarında yeni iş birliği imkanları masaya yatırıldı. Çin'in Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin, 15. Beş Yıllık Plan'ın uluslararası toplumda olduğu kadar Türk kamuoyunda da büyük bir ilgiyle karşılandığını ve bu ilginin somut projelere dönüştürülmesi potansiyeline dikkat çekti.

Bu çerçevede, Türkiye'nin 12. Kalkınma Planı ile Çin'in hazırlıkları devam eden 15. Beş Yıllık Kalkınma Planlarına ilişkin olarak gerek makalemiz eki kaynakçada yer alan bilgilerden gerekse söz konusu toplantıda ele alınan konuları esas alarak hazırladığımız aşağıdaki özet tablo, iki ülkenin kalkınma planları dönemindeki temel makroekonomik yönelimlerini ve yapısal özelliklerini karşılaştırmalı olarak sunuyor:

Tablo 2: Sektörel İş birliği ve Stratejik Hedefler Karşılaştırması

Sektör	Türkiye (12. Kalkınma Planı ²⁴)	Çin Halk Cumhuriyeti (15. Kalkınma Planı Genel Hedefleri ²⁵)	Potansiyel Ortak İş birliği Alanları
Yapay Zekâ (AI)	Kamu hizmetlerinde (adalet, güvenlik)	Küresel liderlik hedefi, "Yapay Genel Zekâ" (AGI) ve sanayi	Akıllı şehir yönetimi, siber güvenlik ve

²⁴ "On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)", Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

²⁵ "China's 15th Five-Year Plan Recommendations – Key Takeaways for Foreign Businesses", China Briefing, 28 Ekim 2025, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-15th-five-year-plan-recommendations-key-takeaways-for-foreign-businesses/>

"China's 15th Five-Year Plan to target innovation, green growth", Yasiru Ranaraja, China's Diplomacy, 30 Ekim 2025, https://en.chinadiplomacy.org.cn/2025-10/30/content_118150053.shtml

"How China's 15th five-year plan signals a new phase of strategic adaptation", Junpei Guo, World Economic Forum, 30 Ekim 2025, <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>

"Çin'in 15'inci 5 Yıllık Planı ve Dünyaya Fırsatları", 8 Ocak 2026 tarihli Konferans, konuşmacı notları.

Sektör	Türkiye (12. Kalkınma Planı ²⁴)	Çin Halk Cumhuriyeti (15. Kalkınma Planı Genel Hedefleri ²⁵)	Potansiyel Ortak İş birliği Alanları
	kullanım ve yerli üretim süreçlerine entegrasyon.	otomasyonunda derinleşme.	üretimde AI tabanlı verimlilik projeleri.
5G ve Bağlantılar	5G lisanslama çalışmalarının tamamlanması ve baz istasyonlarının yerleştirilmesi .	5G altyapısının sanayi interneti için standartlaşması ve 6G Ar-Ge çalışmaları.	5G şebeke bileşenleri üretimi ve kırsal alanlarda geniş bant altyapı projeleri.
Madencilik & Metalurji	Lityum, nikel ve nadir toprak elementlerinin aranması ve nihai ürünlere dönüştürülmesi.	Küresel maden tedarik zinciri kontrolü ve yüksek teknoloji metalurji işlemleri.	Stratejik minerallerin işlenmesi için teknoloji transferi ve ortak maden arama projeleri.
Kimya & Gübre	Petrokimya ve üretilen ithalat bağımlılığının azaltılması, yeşil hidrojen yatırımı.	Büyük ölçekli entegre tesisler ve kömürden kimyasal üretimde uzmanlık.	Yeşil amonyak/gübre üretimi ve büyük ölçekli entegre petrokimya tesis yatırımları.
Makine	Verimlilik odaklı yerli makine kullanımı ve "Model Fabrikalar" üzerinden dijital dönüşüm.	Robotik sistemlerde liderlik ve yüksek hassasiyetli üretim makineleri.	Fabrikaların dijitalleşmesi için robotik sistemler ve akıllı üretim bantları.
Tekstil	Teknik tekstil standartlarının oluşturulması ve marka değerinin artırılması.	Hızlı moda lojistiği ve tekstil üretiminde tam otomasyon.	E-ticaret lojistiği ve teknik tekstil ürünlerinin AB pazarına yönelik ortak üretimi.
Gemi İnşa	Sondaj ve gemiler için Doğu Akdeniz’de yeni tersane ve yeşil liman dönüşümü.	Dünya gemi inşa liderliği, otonom ve LNG yakıtlı dev yük gemileri.	Yeşil liman teknolojileri ve Türk deniz ticaret filosunun modernizasyonu için finansman.
İnşaat	Afet dirençli yapılar, nSEB (Neredeyse Sıfır	Akıllı şehirleşme ve prefabrik/hızlı inşaat	Afet dirençli akıllı bina standartlarının geliştirilmesi ve üçüncü

Sektör	Türkiye (12. Kalkınma Planı ²⁴)	Çin Halk Cumhuriyeti (15. Kalkınma Planı Genel Hedefleri ²⁵)	Potansiyel Ortak İş birliği Alanları
	Enerjili Binalar) ve akıllı şehir altyapısı.	teknolojilerinde ihracat.	ülkelerde müteahhitlik iş birliği.
Lojistik	Kalkınma Yolu ve Orta Koridor ile liman-demiryolu entegrasyonu.	Kuşak ve Yol Girişimi (BRI) ile küresel ticaret koridorları oluşturma.	Filyos, Mersin ve Çandarlı limanlarının BRI hatlarına entegrasyonu ve demiryolu ulaştırma projeleri.

Tablo: Türk-Çin Derneği, SESA Enstitüsü, Ocak 2026.

Tablo 2'den hareketle iki ülkenin kritik alanlarında iş birliği yapabileceği konuların özetini yaptığımızda ise şu unsurların ön plana çıktığını görüyoruz:

Dijital Devlet ve Siber Güvenlik: Her iki ülke de kamu hizmetlerinin dijitalleşmesini önceliklendirmektedir. Türkiye'nin e-Devlet tecrübesi ile Çin'in büyük veri ve yapay zekâ alanındaki kapasitesi, kritik altyapıların siber güvenliğinde ortak teknik standartların belirlenmesine imkân tanıyabilir. Bu, sadece teknik bir iş birliği değil, aynı zamanda veri egemenliği konusunda da stratejik bir adım olacaktır.

Yeşil Dönüşüm ve Karbon Yönetimi: Türkiye'nin 2053 ve Çin'in 2060 net sıfır emisyon hedefleri, sanayide köklü bir dönüşümü gerektiriyor. Bu kapsamda Karbon Fiyatlandırma Mekanizmaları (ETS) konusunda teknik bilgi paylaşımı ve yenilenebilir enerji için kritik olan batarya depolama sistemleri ana iş birliği eksenini oluşturulabilir.

Gemi İnşa ve Mavi Ekonomi: Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yeni tersane ve yeşil liman vizyonu, Çin'in otonom ve LNG yakıtlı dev yük gemileri üretimindeki liderliği ile birleşebilir. Bu durum, Türk deniz ticaret filosunun modernizasyonu için Çin finansmanının kullanımını da gündeme getirebilir.

Teknoloji Transferi ve AR-GE Merkezleri: Stratejik minerallerin uç ürünlere dönüştürülmesi için Türkiye'de ortak teknoloji transfer ofisleri kurulabilir. Stratejik minerallerin işlenmesi için **teknoloji transferi** ve maden projeleri, yeşil amonyak/gübre üretimi ve büyük ölçekli entegre petrokimya **tesis yatırımları** gündeme getirilebilir.

Lojistik Koridorların Birleştirilmesi: Orta Koridor ile Kuşak ve Yol Girişimi arasındaki senkronizasyonu; özellikle Filyos ve Çandarlı gibi stratejik limanlar Çinli yatırımcılar için birer lojistik düğüm noktası olarak pazarlanabilir. Türkiye'nin uzak ülkeler stratejisi ve güvenilir tedarikçi olma vizyonu, Çin'in üretim gücüyle birleşerek **Orta Koridor** üzerinden Avrupa ve Orta Doğu'ya kesintisiz lojistik akış sağlayabilir.

Sanayi 4.0 Ortaklıkları: Türkiye’deki "*Model Fabrikalar Projesi*"²⁶ kapsamında Çinli robotik ve otomasyon şirketleriyle özel bölgeler oluşturulabilir, bu bölgelerde üretilen ürünler AB pazarına teknik tekstil veya ileri makine olarak ihraç edilebilir.

Üçüncü Ülkelerde Müteahhitlik: Türk müteahhitlik sektörünün saha tecrübesi ile Çin’in finansman ve prefabrik teknoloji gücü, Afrika ve Orta Doğu’daki yeniden yapılanma projelerinde birleştirilebilir.

Yeşil Dönüşüm, Finansman ve Tarım: Her iki ülkenin de net sıfır emisyon hedefleri (Türkiye için hedef yıl 2053, Çin için hedef yıl 2060) doğrultusunda, karbon fiyatlandırma mekanizmaları ve yenilenebilir enerji depolama sistemleri (batarya) ana iş birliği eksenidir. Yeşil amonyak ve gübre üretimi gibi çevre dostu yatırımlar için Çin’in yeşil finans fonlarından yararlanılması ve böylece Türkiye’nin tarımsal ithalat bağımlılığı azaltılması da sağlanabilir.

Diğer yandan, turizm açısından da iki ülkenin birbirine sunduğu potansiyel büyük bir önem taşıyor. Mayıs 2025’te Çin ve Türkiye arasındaki haftalık yolcu sefer sayısı 21’den 49’a çıkarılmıştı. 2 Ocak 2026’da yürürlüğe giren mevzuat kapsamında ise umuma mahsus pasaport sahibi Çin vatandaşları, turistik amaçlı veya transit geçişler için 180 gün içinde 90 güne kadar Türkiye’ye vizesiz giriş yapabiliyor. Bu gelişme sonucunda, 2026 yılında **Türkiye’ye gelen Çinli turist sayısının 2025 seviyelerine göre yüzde 50 ile 60 oranında artması** ve büyüme trendinin 2028’e kadar sürdürülebilir olmasını bekleniyor.

Bundan Sonrasına Kısa bir Bakış

Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti, küresel ekonominin yeni rotasında birbirini tamamlayan iki önemli güç... Türkiye’nin Batı ile olan kurumsal bağları ve Çin’in Kuşak ve Yol Girişimi ile Doğu’ya uzanan ekonomik ağlarının, her iki ülkeyi küresel tedarik zincirinin vazgeçilmez aktörleri haline getirmektedir. Bu süreçte Türkiye’nin 12. Kalkınma Planı (2024-2028) ile Çin’in 15. Kalkınma Planı (2026-2030) hedeflerinin genel olarak çakışmasının, karşılıklı faydaya yönelik olarak iş birliğinin artırılması için tarihi bir fırsat penceresini araladığını görüyoruz. Bu açıdan, ülkenin kalkınma planları arasındaki ilişki; hemen her alanda küresel bir üretici olan Çin ile stratejik bir konumda bulunan ve önemli bir teknolojik üretim yeteneğine sahip bir lojistik merkez olan Türkiye’nin uyum içerisinde, artan ticaret, yeşil dönüşüm ve dijital yollarla dünya pazarlarına ulaşması hedefleriyle örtüşmektedir.

Son olarak, ABD Savaş Bakanlığı (Secretary of War) tarafından 23 Ocak 2026 tarihinde yayımlanan “Ulusal Savunma Stratejisi (National Defense Strateji)” isimli belge Çin’i “*ABD’den sonra dünyanın ikinci en güçlü ülkesi ve 19. yüzyıldan bu yana ABD’ye karşı en güçlü devlet*” olarak tanımlandı. Belgede, Çin’in askeri kapasitesinin hızla arttığı, özellikle

²⁶ "Model Fabrikalar Projesi" teori ve pratiği bir araya getirerek deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanan ve ülkemizdeki imalatçı KOBİ'lerin operasyonel mükemmellik ve verimliliklerini artırmak amacıyla kurulan yetkinlik merkezleridir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğiyle hayata geçirilen proje, işletmelerin yalın

Batı Pasifik'te ve daha uzak mesafelerdeki hedeflere ulaşabilecek güçte olduğu, ABD'nin hedefinin, Çin'in bölgeyi domine etmesini engellemek için "*Birinci Ada Zinciri (First Island Chain)*" boyunca güçlü bir savunma hattı kurarak caydırıcılık sağlamak olduğu belirtildi. Ayrıca, belgede, Çin'in Hint-Pasifik bölgesini kontrol etmesinin, Amerikalıların küresel pazara erişimini engelleyebileceği için hayati bir tehdit olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler, Çin'in yükselişinin uluslararası kapsamda güç dengelerini kalıcı biçimde dönüştürdüğünü göstermektedir.²⁷

Türkiye'nin stratejik konumu ve kaliteli üretim kabiliyeti, Çin'in küresel üretim ve teknoloji gücüyle birleştiğinde, her iki ülke için de bir "*kazan-kazan*" senaryosunun oluşturulması gündeme getirilebilecek büyük bir fırsat sunduğu görülebilir. Bu bağlamda, Türkiye'nin 12. ve Çin'in 15. Kalkınma Planları'nın, iki ülke arasındaki sinerjiyi gerçeğe dönüştürmek için gereken yol haritasını sunarken, örnek bir küresel iş birliğini sağlamaya yönelik adımların önem kazanacağı bir döneme girildiği anlaşılmaktadır.

²⁷ “Çin'in Kalkınmasında Yeni Yol Haritası ve Türkiye” Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin'in Dünya gazetesinde yayımlanan makalesi, <https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasinin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>

Kaynaklar:

- “A Milestone For Eurasian Connectivity: The Middle Corridor's Strategic Emergence And Türkiye's Geopolitical Role” Mondaq Legal 500 Intelligence,
<https://www.mondaq.com/turkey/government-contracts-procurement-ppp/1722666/a-milestone-for-eurasian-connectivity-the-middle-corridors-strategic-emergence-and-t%C3%BCrkiyes-geopolitical-role>
- “Beijing pours cash into Belt and Road financing in global resources grab”, Edward White, Financial Times, 18 Ocak 2026, <https://www.ft.com/content/ab8ef57c-66b6-456b-9c20-e5d8896fa759>
- “Belt and Road Initiative”, ChinaSource, 2019, https://www.chinasource.org/resource-library/blog-entries/belt-and-road-initiative/?gad_source=1&gad_campaignid=21283833072&gbraid=0AAAAABeuud3gqDIpu41F3IWSOHNd777O3&gclid=CjwKCAiAybfLBhAjEiwAI0mBBsfYQUEh5zctPfwBswVZ5KP8wezLDtRoq_ee_cTtgKU7hJhl84aqhoCXAgQAvD_BwE
- “Belt and Road Initiative Funding Rose by 75% in 2025 to a Record \$213.5 Billion: The Increase Was Driven by Large Projects in Gas, Energy, and Raw Materials Processing”, Sergey Gutakovsky, Stories Framing the Globe, 18 Ocak 2026, <https://sfg.media/en/a/belt-and-road-initiative-funding-2025-record/>
- “Çin ablukası genişliyor”, Merve Yiğitcan, Ekonomim, 15 Ocak 2026, <https://www.ekonomim.com/ekonomi/cin-ablukasi-genisliyor-haberi-868876>
- “China's 15th Five-Year Plan to target innovation, green growth”, Yasiru Ranaraja, China's Diplomacy, 30 Ekim 2025, https://en.chinadiplomacy.org.cn/2025-10/30/content_118150053.shtml.
- “China's 15th Five-Year Plan Recommendations – Key Takeaways for Foreign Businesses”, China Briefing, 28 Ekim 2025, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-15th-five-year-plan-recommendations-key-takeaways-for-foreign-businesses/>
- “China's Belt and Road Initiative and Turkey's Middle Corridor: A Question of Compatibility”, Selçuk Çolakoğlu, Ocak 2019, Middle East Institute, <https://www.asianpacificcenter.org/belt-road-initiative---middle-corridor.html>
- “China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025”, Green Finance & Development Center, 18 Ocak 2026, <https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025/>
- “China's Belt and Road Initiative and Infrastructure Development in Nigeria: Unveiling a Paradigm Shift or Repackaging of Failed Ventures?”, Anthony Chinonso Ajah ve Jonah Isaac Onuoha, SageJournals, 10 Nisan 2025, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/18681026251330645>

- “China’s Economy in 2025: GDP Reaches 5.0% Growth Despite Challenges”, Qian Zhou, China Briefing, 19 Ocak 2026, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-economy-in-2025-gdp-5-percent-growth/#:~:text=Growth%20met%20the%20target%2C%20but,of%20%E2%80%9Caround%205%20percent.%E2%80%9D>
- “China-Ethiopia Cooperation Drives Infrastructure Transformation”, Zhu Zeya, SOEs’ News, The State-owned Assets Supervision and Administration Commission of the State Council (SASAC), China, 14 Ocak 2025, http://en.sasac.gov.cn/2025/01/14/c_18711.htm
- “China’s GDP grows 5% in 2025 as exports offset weak domestic outlook”, Financial Times, 19 Ocak 2026, <https://www.ft.com/content/5fc6effd-29a0-4dca-a409-fd11a3160fdc>
- “China signs record US\$213 billion of new ‘belt and road’ deals in 2025: report”, Mia Nurmarat, South China Morning Post, 19 Ocak 2026, <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3340442/china-signs-record-us213-billion-new-belt-and-road-deals-2025-report>
- “Çin’in 15’inci 5 Yıllık Planı ve Dünyaya Fırsatları”, 8 Ocak 2026 tarihli Konferansından, Merkezi Mali ve Ekonomik İşler Komisyonu Genel Müdürlüğü Bakanı (İcra Direktör Yardımcısı) Merkezi Kırsal İşler Liderlik Grubu Genel Müdürlüğü Bakanı ve aynı zamanda konuşmacı Mr. HAN Wenxiu konuşmasına ilişkin notlar.
- “Çin’in Kalkınmasında Yeni Yol Haritası ve Türkiye” Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin’in Dünya gazetesinde yayımlanan makalesi, 5 Kasım 2025, <https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasinin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>.
https://tr.china-embassy.gov.cn/tur/sgxw/202511/t20251106_11748207.htm
- “Çin, Aralık ayında artan ihracatın etkisiyle 2025’te 1,2 trilyon dolarlık rekor ticaret fazlası kaydetti”, Jerry Fisayo-Bambi & AP, Euronews, 15 Ocak 2026, <https://tr.euronews.com/2026/01/15/cin-aralik-ayinda-artan-ihracatin-etkisiyle-2025te-12-trilyon-dolarlik-rekor-ticaret-fazla>
- Çin Ulusal Kalkına ve Reform Komisyonu internet sayfası, National Development and Reform Commission (NDRC); <https://en.ndrc.gov.cn/>
- “Çin Dış Ticaret Dengesi”, Trading Economics, Ocak 2026, <https://tr.tradingeconomics.com/china/balance-of-trade>
- “Dış Ticaret Veri Bülteni”, Ticaret Bakanlığı, Ocak 2026, <https://ticaret.gov.tr/haberler/2025-yili-aralik-ayi-dis-ticaret-verileri>
- “Explainer: How do five-year plans drive China's comprehensive development?”, Xinhua, 5 Mart 2025,

<https://english.news.cn/20250305/71626779b7e24b4791332109e10e057b/c.html>

“GDP by Country (2026) – IMF”, Worldometer,

<https://www.worldometers.info/gdp/gdp-by-country/?source=imf&year=2026&metric=nominal®ion=worldwide>

“Güveni Tazelemek ve Avantajları Kullanmak: Ekonomide İstikrarlı Yükseliş Eğilimini Sürekli Güçlendirmek”, Han Wenxiu, The People’s Republic of China State Council, 14 Aralık 2025, https://www.gov.cn/zhengce/202512/content_7051141.htm

IMF World Economic Outlook raporu (International Monetary Fund, October 2025):

<https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>

“How China’s 15th five-year plan signals a new phase of strategic adaptation”, Junpei Guo, World Economic Forum, 30 Ekim 2025,

<https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>

“Model Fabrikalar Projesi”, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,

<https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/92d9c73bddbb/model-fabrika>,

“Pakistan's largest airport becomes operational, part of the Chinese Belt and Road Initiative”, 20 Ocak 2025, TOI World Desk, The Times of India,

http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/117396173.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

Orta Vadeli Program 2026-2028, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı,

<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/09/Orta-Vadeli-Program-2026-2028.pdf>

OECD Economic Outlook raporu (December 2025 Volume 2025/2, No. 118):

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/12/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_413f7d0a/9f653ca1-en.pdf

On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı,

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

“The Middle Corridor: A world of opportunities”, International Road Transport Union (IRU), <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/middle-corridor-world-opportunities>.

“Toplumsal Kalkınma ve Yükseköğretim: Türkiye’nin On İki Kalkınma Planındaki Hedefler Üzerine Nitel Bir İnceleme”, Ayşe Mahinur Tezcan, Üniversite Araştırmaları Dergisi, 2025, Cilt 8, Sayı 1, Sayfa: 1-19, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/4496891>

- “*Turkish envoy hails China's growth vision*” China Daily, Shao Xinying ve Pan Yiqiao, 1 Aralık 2025,
<https://www.chinadaily.com.cn/a/202512/01/WS692d016ba310d6866eb2c41b.html>
- “*Turkish tourism operators expect surge in Chinese arrivals under new visa-free policy*”, Xinhuanet, 6 Ocak 2026
<https://english.news.cn/europe/20260106/c4c34520d8d248ab8c8b91352902e99b/c.html>
- “*Türkiye'nin Bağlantısallığı ve Çok Taraflı Ulaştırma Politikası*”, Dışişleri Bakanlığı,
https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-cok-taraflı-ulaştırma-politikası.tr.mfa.
- “*Türkiye’de planlı kalkınma deneyimleri*”, Volkan Özdemir, Marmara Üniversitesi, 2014,
https://dumludag.com/wp-content/uploads/2013/09/ozdemir_planlama.pdf
- “Uygulamalı KOBİ Yetkinlik Merkezi Projesi (Model Fabrika)” Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye;
<https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/uygulamali-kobi-yetkinlik-merkezi-projesi-model-fabrika>.
- “*Uzak Ülkeler Stratejisi*”, Ticaret Bakanlığı,
https://ticaret.gov.tr/data/62c696dd13b876ae383fd792/uus_rapor.pdf.
- “*Xi Jinping hails China’s rising ‘national power’*”, Financial Times, 31 Aralık 2025,
<https://www.ft.com/content/fc8efdaf-a90c-45b9-912f-192ae1720e6a>
- “*Xi stresses securing good start for new five-year plan*”, The National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference, Xinhua, 21 Ocak 2026,
http://en.cppcc.gov.cn/2026-01/21/c_1156179.htm
- “*Yeni yılda yeni bir yolculuğa, Çin-Türkiye ilişkilerinde yeni bir sayfa*”, Jiang Xuebin, Sabah gazetesi, 31 Aralık 2025, <https://www.sabah.com.tr/dunya/yeni-yilda-yeni-bir-yolculuga-cin-turkiye-iliskilerinde-yeni-bir-sayfa-7494315>
- “*World Economic Outlook*”, (International Monetary Fund, October 2025 ve Update, Ocak 2026): <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>, <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2026/january/english/text.pdf>

在中国第十五个五年发展规划视角下 关于土耳其与中国潜在合作领域的一项评估

H.Halil AFŞARATA(哈利勒·阿夫沙拉塔)
Yener Yılmaz(叶内尔·伊尔马兹)

Makale

SESA
Enstitüsü

Sosyal Ekonomik ve Siyasal Araştırmalar Enstitüsü
Institute of Social Economic and Political Research

在中国第十五个五年发展规划视角下 关于土耳其与中国潜在合作领域的一项评估

作者：

H. Halil AFŞARATA(哈利勒·阿夫沙拉塔)¹ 土中协会创始会长²，前上海及新加坡商务参赞，
Yener Yılmaz(叶内尔·伊尔马兹)³，土中协会顾问，财政专家

本研究旨在重点探讨土耳其第十二个发展规划（2024–2028）与中国第十五个五年发展规划（2026–2030）之间在目标上的相似性与战略层面的契合点。在研究范围内，文章涉及“一带一路”倡议与“中间走廊”计划、数字化转型、绿色能源、智慧城市及物流等关键领域中的联合投资与贸易机会。此外，结合土中两国不断增强的经济关系，文章探讨了两国在全球供应链中基于“共赢”原则，发展成为战略合作伙伴的潜力。在这一背景下，尤其着眼于土耳其和中国现行发展规划框架内，明确了在未来五年（2+3）期间两国可能共同打造的合作领域。

中华人民共和国—土耳其双边关系与历史新阶段

土耳其与中华人民共和国的双边关系根植于古丝绸之路这一延续数千年的历史纽带，积淀了深厚的友好合作与经贸交流基础。自 1971 年正式建立现代外交关系以来，尤其是在过去二十年中，两国关系明显加速发展。2010 年宣布的战略合作关系，成为推动两国在双边贸易以及地区和全球事务中频繁互动的重要因素。土耳其和中国在有规划的发展步骤以及推进国家发展的进程中所取得的成果，也为两国在几乎各个领域提供了重要的互利与合作机遇。

在这一背景下，我们观察到，在中土战略合作关系建立 15 周年的 2025 年，两国关系继续保持快速发展的势头。2025 年 5 月，中国全国人民代表大会常务委员会副委员长肖捷先生访问土耳其，并与土耳其政府官员及相关对口机构进行了交流。

¹ H. Halil Afşarata 毕业于哈哲特佩大学经济学系，并在英国伦敦政治经济学院（London School of Economics and Political Science, LSE）完成了卫生经济学方向的硕士研究生学习。他曾在土耳其经济部任职，担任资深外贸专家，并先后在英国、新加坡和中国履行商务参赞职务。此外，他还曾担任土耳其共和国总理府战略发展司司长。2018 年至 2023 年期间，H. Halil Afşarata 担任土耳其共和国总统副总统办公室对外关系首席顾问。目前，他正在土耳其大国民议会担任议长顾问一职。

² 土耳其—中国贸易、教育、文化、友谊与商业发展协会 <https://turkiyechina.org/>

³ Yener Yılmaz 于 2001 年毕业于安卡拉大学政治学院经济学系，并于同年进入土耳其财政部（国库副部）工作。2019 年 8 月至 2023 年 3 月期间，他在总统副总统办公室塞浦路斯事务协调部门担任报告员（研究专员）。自 2023 年 3 月起，Yener Yılmaz 在隶属于土耳其财政与财政部的尼科西亚担任财政与财政事务参赞。领英：<https://www.linkedin.com/in/yener-yilmaz-630153165/>

随后，2025 年 8 月，中国国家主席习近平先生在天津举办的上海合作组织峰会期间与我国总统雷杰普·塔伊普·埃尔多安会面。据指出，此次会晤在多项重要议题上达成共识，并为中土关系的发展注入了新的动力。

尤其在近几年中，我们看到土耳其和中国成为全球经济中展现出高增长潜力、不断发展并持续提升目标的两大重要力量⁴。土耳其通过发展“远距离国家战略”，致力于提升其在中国及亚洲市场中的存在度，而中国作为全球技术与制造中心，也希望利用土耳其的物流优势。在这一点上，特别是借助“中间走廊计划”⁵，土耳其已不再只是一个过境点，而是在东西方贸易中作为安全枢纽脱颖而出，逐步转变为位于欧亚架构核心、不可或缺的物流基地⁶。同样在作为该计划组成部分的“一带一路”的倡议中⁷，鉴于俄罗斯（北线）和伊朗（南线）路线面临的政治不确定性和制裁压力，土耳其凭借其地理位置，进一步巩固了其作为中国安全且政治稳定通道的地位⁸。

与此同时，中国面向包括土耳其在内的欧亚大陆所推进的大型项目及其所提供的机遇，也在不断扩大并持续深化。“一带一路”倡议于 2013 年首次向世界公布，迄今已有 150 个国家参与合作，涵盖工程建设协议、大型天然气项目以及绿色能源项目，使中国跃升为全球最大的双边贷款提供国。中国在 2025 年为该项目投入的资金较 2024 年增长了四分之三，达到 2135 亿美元，并在此过程中签署了 350 项协议⁹。该项目同时也在学术界和全球智库中受到高度关注并被广泛分析。格里菲斯大学中国能源与金融专家克里斯托夫·内多皮尔·王指出：“全球贸易与投资中的波动，可能会为了增强供应链

⁴ “The Middle Corridor: A world of opportunities”, International Road Transport Union (IRU), <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/middle-corridor-world-opportunities>

⁵ 作为“一带一路”倡议振兴工程中最重要的一部分之一，“跨里海东西向中间走廊倡议”（中间走廊），是一项从中国出发，通过铁路和公路连接中亚，经由哈萨克斯坦—土库曼斯坦线路，利用里海跨越通道，沿阿塞拜疆和格鲁吉亚路线进入我国土耳其，并进一步经土耳其延伸至欧洲其他国家的物流项目。
(来源：土耳其外交部)

⁶ 欧亚互联互通的重要里程碑：中间走廊的战略崛起及土耳其的地缘政治角色。Mondaq《Legal 500》情报分析平台

⁷ “一带一路”倡议（Belt and Road Initiative，简称 BRI）是由中华人民共和国于 2013 年提出的一项大型基础设施与投资项目，旨在以现代方式重振历史上的丝绸之路。
该倡议构建了一个庞大的海运、航空与陆路贸易网络，从中国沿海地区出发，经东南亚、印度、非洲之角和红海，最终延伸至欧洲（地中海地区）

⁸ 《中国“一带一路”倡议与土耳其“中间走廊”：兼容性问题探讨》Selçuk Çolakoğlu, 2019 年 1 月，中东研究所 (Middle East Institute)

⁹ 《报告称：中国在 2025 年签署创纪录的 2130 亿美元“一带一路”新协议》Mia Nurmarat《南华早报》(South China Morning Post) 2026 年 1 月 19 日 <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3340442/china-signs-record-us213-billion-new-belt-and-road-deals-2025-report>

韧性并为中国企业创造替代性出口市场而触发新的投资。”¹⁰

总部位于华盛顿的“民主防卫基金会”中国项目高级主任克雷格·辛格尔顿也指出，中国正在加强与那些能够通过自身资源将美国排除在供应链之外的国家的联系，并强调中国的海外活动正日益聚焦于促进自给自足、供应链韧性和技术整合的战略性行业。¹¹

中华人民共和国驻安卡拉大使姜学斌在 2025 年 12 月 31 日发表于《世界报》的文章中指出，发展战略是基于互利原则强化合作的重要举措，“一带一路”倡议与“中间走廊”计划对接进程正在加快；在“一带一路”框架下，中国已与 150 多个国家和 30 多个国际组织开展了高质量合作，同时中国对全球经济增长的贡献率保持在约 30% 左右。

大使阁下在另一篇文章中提到，两国之间的客运航班航线大幅增加，首次开通了从粤港澳大湾区直达土耳其的中欧班列，并在谈及中国第十五个五年规划时指出，该发展规划是一项将扩大高水平对外开放、并在“一带一路”框架内深化高质量合作的重要突破¹²。在这一背景下，中国领导人习近平在 2025 年年底向北京最高政治协商机构成员表示，中国 2025 年的经济增长预计在 5% 左右，与既定目标相符，随后媒体也报道其这一预测得到了实现¹³。

习近平同时指出，2026 年将是中国新一轮五年规划的起始年份，相关政策将在保持宏观经济稳定的同时着力推动增长。

中国领导人习近平在 2026 年 1 月 21 日发表的另一份声明中表示，中国正处于加快构建新发展模式的有利位置，并指出国内经济应成为核心，同时应将实体资产投资与人力资本投资加以融合¹⁴。

¹⁰ 《中国“一带一路”倡议 (BRI) 投资报告 (2025)》，绿色金融与发展中心 (Green Finance & Development Center)，2026 年 1 月 18 日，<https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025/>

¹¹ 《报告称：2025 年“一带一路”倡议融资规模同比增长 75%，达到创纪录的 2135 亿美元，增长主要由天然气、能源及原材料加工领域的大型项目推动》，Sergey Gutakovsky, Stories Framing the Globe, 2026 年 1 月 18 日，<https://sfg.media/en/a/belt-and-road-initiative-funding-2025-record/>

¹² 《新的一年，新的征程——中土关系开启新篇章》姜学斌，《晨报》，2025 年 12 月 31 日，<https://www.sabah.com.tr/dunya/yeni-yilda-yeni-bir-yolculuga-cin-turkiye-iliskilerinde-yeni-bir-sayfa-7494315>

¹³ 《习近平强调确保新一轮五年规划实现良好开局》，中国人民政治协商会议全国委员会，新华社，2026 年 1 月 21 日，http://en.cppcc.gov.cn/2026-01/21/c_1156179.htm

¹⁴ 《中国发展新路线图与土耳其》，姜学斌，《世界报》，<https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasinin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>

预计将于 2026 年 3 月获批的新规划指导原则强调强化消费的重要性，同时表明北京将继续聚焦高技术制造和自主自立。

类似地，中国共产党中央委员会财经委员会办公室副主任韩文秀在 2025 年 12 月于北京发表的讲话中，针对中国第十五个五年发展规划表示，第十四个五年规划周期将圆满完成，而在 2026 年，将通过积极财政政策、加大对人的投入、稳健的货币政策及以科技为导向的方式，维护稳定增长、就业和价格平衡¹⁵。

两国发展规划与合作领域

在这一阶段，有必要重点讨论作为两个强劲且正在崛起的市场，土耳其与中国能够在共同基础上实现对接的重要发展规划领域。土耳其的五年发展规划实践始于 1963 年，由国家计划组织启动；1960 年及以前制定的工业规划具有国家主义和局部性特征，1960—1980 年的发展规划体现为混合经济与整体性取向，而 1980 年后的规划则走向自由化与战略性的发展路径¹⁶。随着 20 世纪 80 年代中期启动的动员出口，“出口导向型战略”或“以出口为基础的发展模式”拉开了对外开放的进程¹⁷。在土耳其发展进程中发挥重要作用的这些规划中，最新一项是涵盖 2024—2028 时期的《第十二个发展规划》。《第十二个发展规划》以“土耳其世纪”为愿景，致力于推动环境友好、抗灾能力强、以先进技术为基础并创造高附加值的经济体系，在提升竞争力与生产率、培养高素质人才、建设稳固家庭和健康社会的轴心下，实现包容性增长并将繁荣惠及社会各个阶层¹⁸。

从中国的情况来看，也同样可以看到长期以来持续实施的五年发展规划体系。该体系始于 1953 年，并与中国在城市化和农村发展等方面的其他经济政策相结合，从长期来看有力支持了一系列重大成就的实现¹⁹。例如，由于将五年规划中面向市场的高质量政

¹⁵ 《重塑信心、发挥优势：持续巩固经济稳定向好的上升态势》，韩文秀，， 中华人民共和国国务院，2025 年 12 月 14 日，https://www.gov.cn/zhengce/202512/content_7051141.htm

¹⁶ 《社会发展与高等教育：对土耳其第十二个发展规划目标的定性分析》，艾谢·马希努尔·泰兹詹 (Ayşe Mahinur Tezcan)，《大学研究期刊》(Üniversite Araştırmaları Dergisi)，2025 年第 8 卷，第 1 期 1–19 页
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/4496891>

¹⁷ 《土耳其计划性发展经验》，沃尔坎·厄兹代米尔 (Volkan Özdemir)，马尔马拉大学，2014 年，https://dumludag.com/wp-content/uploads/2013/09/ozdemir_planlama.pdf

¹⁸ 《第十二个发展规划 (2024—2028)》，土耳其共和国总统府战略与预算署，https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

¹⁹ 《中国发展背后的战略蓝图——一个五年规划接着一个五年规划》，PR Newswire (美通社)，2025 年 6 月 11 日，<https://www.prnewswire.com/news-releases/the-strategic-blueprint-behind-chinas-development-one-five-year-plan-at-a-time-302479020.html>

府支持与市场机制的灵活化改革相结合²⁰，中国的 GDP 年均增长率从 1953—1978 年的约 6%，提升至 1978—2012 年间的 9.4%²¹。在第十个五年规划时期（2001—2005 年），中国跃升为世界第四大经济体，并在第十一个五年规划期间超越德国和日本，位居全球第二。到第十三个五年规划于 2020 年结束时，中国国内生产总值已突破 100 万亿元人民币（约 13.7 万亿美元）。自第十四个五年规划的起始年 2021 年以来，中国人均 GDP 始终保持在每年 12,000 美元以上²²。在 2013—2024 年期间，这一增长趋势依然持续，年均增速约为 6.05%²³。

在这一背景下，来访土耳其的中国共产党中央委员会财经委员会办公室副主任韩文秀先生及其他中方官员，就正在完成准备工作的第十五个五年发展规划举行了一场重要的交流发布会，土方相关官员及多家机构广泛参与。2026 年 1 月 8 日，在安卡拉希尔顿酒店以“中国第十五个五年规划及其对世界的机遇”为主题举办的活动中，介绍了这一备受全球关注的发展规划的相关工作进展，并就该规划框架下土中两国可开展的合作机会进行了阐述。对这一重要活动进行深入观察，可以归纳出以下几个突出的核心要点和外交信息：

- **战略重点：**明确指出，在中国下一阶段的发展目标中，创新和高质量发展将占据核心地位。强调该规划不仅是面向中国国内的增长战略，同时也旨在通过可持续增长路径为全球经济创造新的机遇。
- **双边关系与领导层愿景：**中国共产党中央委员会财经委员会办公室副主任韩文秀表示，在国家主席习近平和总统雷杰普·塔伊普·埃尔多安的战略领导下，两国关系持续保持向好发展的态势。特别强调了落实在 8 月上海合作组织峰会上达成共识的重要性。

²⁰ 《五年规划、中国金融及其影响》，陈东华、李振、辛福，《中国会计研究期刊》，中山大学，2017 年，
<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/187680/1/1-s2.0-S1755309117300199-main.pdf>

²¹ 《中国经济增长简史》，世界经济论坛，2015 年 7 月 30 日，
<https://www.weforum.org/stories/2015/07/brief-history-of-china-economic-growth/>

²² 《解读：五年规划如何推动中国的全面发展？》，新华社，2025 年 3 月 5 日，
<https://english.news.cn/20250305/71626779b7e24b4791332109e10e057b/c.html>

²³ 《中国 GDP 增长率 | 历史数据 | 图表 | 1961—2023 年》，Macrotrends，
<https://www.macrotrends.net/datasets/global-metrics/countries/chn/china/gdp-growth-rate>

- **政治互信与主权：**会议中指出，有必要进一步巩固双方的政治互信。中方表示支持土耳其的国家主权、安全以及自主选择自身发展道路的权利，双方对外部势力干涉内政的行为展现出一致立场。
- **经济与技术合作：**在规划框架内，双方就贸易、投资和先进技术领域的新合作机会进行了讨论。中国驻安卡拉大使姜学斌指出，第十五个五年规划不仅在国际社会引发高度关注，也在土耳其公众中获得广泛反响，并强调有望将这一关注转化为具体项目。

在此框架下，基于本文附录参考资料以及上述会议中讨论的内容，我们编制了如下总结表，对土耳其第十二个发展规划与仍在筹备中的中国第十五个五年发展规划在规划期内的主要宏观经济取向和结构性特征进行对比呈现。

表 2：行业合作与战略目标对比

行业	土耳其（第十二个发展规划 ²⁴ ）	中华人民共和国（第十五个五年规划总体目标 ²⁵ ）	潜在联合合作领域
人工智能（AI）	在公共服务（司法、安全）中的应用，并融入本土化生产流程。	以全球领导力为目标，在“通用人工智能（AGI）”和工业自动化方面持续深化。	智慧城市管理、网络安全以及基于人工智能的制造效率提升项目。
5G 与互联互通	完成 5G 牌照发放并实现基站本地化。	推动 5G 基础设施在工业互联网中的标准化，并开展 6G 研发工作。	5G 网络组件制造及农村地区宽带基础设施项目。
采矿与冶金	锂、镍及稀土元素的勘探与向终端产品转化。	掌控全球矿产供应链及高技术冶金加工。	战略性矿产加工的技术转移及联合勘探项目。

24 《第十二个发展规划（2024—2028）》，土耳其共和国总统府战略与预算署，
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

25 《中国第十五个五年规划建议——外资企业的关键要点解读》，China Briefing, 2025 年 10 月 28 日；《中国第十五个五年规划聚焦创新与绿色增长》，Yasiru Ranaraja, China's Diplomacy, 2025 年 10 月 30 日；《中国第十五个五年规划如何标志着战略调整的新阶段》，Junpei Guo, 世界经济论坛, 2025 年 10 月 30 日；《中国第十五个五年规划及其为世界带来的机遇》，2026 年 1 月 8 日会议（Conference）发言人/主讲嘉宾讲话要点与会议记录（演讲笔记）

行业	土耳其（第十二个 发展规划 ²⁴ ）	中华人民共和国（第十五 个五年规划总体目标 ²⁵ ）	潜在联合合作领域
化工与化肥	减少石化与尿素生产的进口依赖，投资绿色氢能。	大型一体化装置及煤化工生产专长。	绿色氨/化肥生产及大型一体化石化装置投资。
机械制造	以效率为导向的国产设备使用，并通过“示范工厂”推进数字化转型。	在机器人系统及高精度制造设备领域保持领先。	用于工厂数字化的机器人系统与智能生产线。
纺织	建立技术纺织品标准并提升品牌价值。	快时尚物流及纺织生产的全面自动化。	面向欧盟市场的电商物流与技术纺织品联合生产。
船舶建造	在东地中海建设服务于钻井与船舶的新船厂，并推进绿色港口转型。	全球造船业领导地位，以及无人化和 LNG 燃料大型货船。	绿色港口技术及用于土耳其商船队现代化的融资支持。
建筑	抗灾建筑、近零能耗建筑及智慧城市基础设施。	智慧城市与装配式/快速建造技术的对外输出。	抗灾型智能建筑标准的制定及在第三国的承包合作。
物流	发展通道与中间走廊框架下的港口—铁路一体化。	通过“一带一路”倡议构建全球贸易走廊。	菲利奥斯、梅尔辛与钱达尔勒港口对接“一带一路”线路及铁路运输项目。

表格来源：土中协会、SESA 研究所，2026 年 1 月

以表 2 为基础对两国在关键领域可开展合作的议题进行总结时，可以看到以下要点尤为突出：

数字政府与网络安全：两国均将公共服务的数字化作为优先发展方向。土耳其在电子政务方面的经验与中国在大数据和人工智能领域的的能力相结合，有助于为关键基础设施网络安全制定共同的技术标准。这不仅是一项技术层面的合作，同时也是在数据主权问题上的一项战略举措。

绿色转型与碳管理：土耳其 2053 年、中国 2060 年实现净零排放的目标，要求工业体系进行深刻转型。在此框架下，就碳定价机制（ETS）的技术经验交流以及可再生能源关键的电池储能系统，可构建主要合作轴线。

船舶建造与蓝色经济：土耳其在东地中海的新船厂与绿色港口愿景，可与中国在无人化和 LNG 动力大型货船制造领域的领先优势相结合。这也可能推动在土耳其商船队现代化过程中引入中国融资。

技术转移与研发中心：为将战略性矿产转化为高端产品，可在土耳其建立联合技术转移办公室。围绕战略性矿产加工的技术转移与矿业项目，以及绿色氨/化肥生产和大型一体化石化装置投资，可被列为重点议题。

物流走廊的衔接整合：推动中间走廊与“一带一路”倡议之间的协同，尤其可将菲利奥斯和钱达尔勒等战略港口作为物流节点向中国投资者重点推介。土耳其的“远国战略”与可靠供应商愿景，与中国的制造实力相结合，可通过中间走廊实现通往欧洲和中东的不间断物流流动。

工业 4.0 合作：在土耳其“示范工厂项目”框架下²⁶，可与中国机器人和自动化企业共建专项区域，并将该区域生产的产品以技术纺织品或高端机械形式出口至欧盟市场。

第三国承包合作：可将土耳其承包业的现场经验与中国在融资和装配式建造技术方面的优势相结合，用于非洲和中东的重建项目。

绿色转型、融资与农业：在两国净零排放目标（土耳其 2053 年、中国 2060 年）的引导下，碳定价机制及可再生能源储能系统（电池）构成核心合作方向。通过利用中国绿色金融基金支持绿色氨和化肥等环保投资，也可降低土耳其对农业进口的依赖。

另一方面，在旅游领域，两国相互提供的潜力也具有重要意义。2025 年 5 月，中土两国之间的每周客运航班数量已从 21 班增加至 49 班。根据自 2026 年 1 月 2 日起生效的相关法规，持普通护照的中国公民可因旅游或过境目的，在 180 天内累计不超过 90 天免签入境土耳其。在此背景下，预计 2026 年前往土耳其的中国游客数量将较 2025 年增长 50%至 60%，且这一增长趋势有望持续至 2028 年。

后续展望简要评述

土耳其与中华人民共和国，正是在全球经济新航道上相互补充的两大重要力量……土耳其与西方保持的制度性联系，以及中国通过“一带一路”倡议延伸至东方的经济网络，使两国成为全球供应链中不可或缺的重要参与者。在这一过程中，土耳其第十二个发

²⁶ “示范工厂项目 (Model Fabrikalar Projesi)” 是通过将理论与实践相结合、采用体验式学习方法而建立的能力中心，旨在提升我国制造业中小企业的运营卓越水平和生产效率。该项目由工业与技术部与联合国开发计划署 (UNDP) 合作实施，致力于帮助企业推进精益

展规划（2024—2028）与中国第十五个发展规划（2026—2030）目标在总体上的高度契合，为深化基于互利原则的合作打开了历史性机遇窗口。

从这一角度看，两国发展规划之间的关联，与作为几乎所有领域的全球生产者的中国，以及作为具有战略地位并拥有重要技术制造能力的物流中心——土耳其，通过扩大贸易、推进绿色转型和数字化路径共同走向世界市场的目标高度契合。

最后，美国国防部于 2026 年 1 月 23 日发布的《国家防务战略》文件中，将中国定义为“仅次于美国的世界第二强国，也是自 19 世纪以来对美国最具实力的国家”。文件指出，中国的军事能力正在迅速增强，特别是在西太平洋及更远区域具备到达目标的能力，而美国的目标是通过沿“第一岛链”构建强有力的防御体系来实现对中国地区主导地位的遏制。此外，文件还评估认为，中国若控制印太地区，将可能阻碍美国进入全球市场，因此被视为一项关键性威胁。这些评估表明，中国的崛起正在从国际层面永久性地重塑全球力量格局²⁷。

当土耳其的战略地位和高质量制造能力与中国的全球生产与技术实力相结合时，可以看出，这为两国共同打造“共赢”局面提供了重大机遇。在这一背景下，可以认为，土耳其第十二个发展规划与中国第十五个发展规划在为推动两国协同效应落地提供路线图的同时，也标志着一个致力于构建示范性全球合作的新阶段正在到来。

²⁷ 《中国发展新路线图与土耳其》，中华人民共和国驻安卡拉大使 姜学斌（发表于土耳其《世界报》的文章。

<https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasinin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>

参考文献:

“A Milestone For Eurasian Connectivity: The Middle Corridor's Strategic Emergence And Türkiye's Geopolitical Role” Mondaq Legal 500 Intelligence,
<https://www.mondaq.com/turkey/government-contracts-procurement-ppp/1722666/a-milestone-for-eurasian-connectivity-the-middle-corridors-strategic-emergence-and-t%C3%BCrkiyes-geopolitical-role>

“Beijing pours cash into Belt and Road financing in global resources grab”, Edward White, Financial Times, 18 Ocak 2026, <https://www.ft.com/content/ab8ef57c-66b6-456b-9c20-e5d8896fa759>

“Belt and Road Initiative”, ChinaSource, 2019, https://www.chinasource.org/resource-library/blog-entries/belt-and-road-initiative/?gad_source=1&gad_campaignid=21283833072&gbraid=0AAAAABeuud3gqDIpu41F3IWSOHNd777O3&gclid=CjwKCAiAybfLBhAjEiwAI0mBBsfYQUEh5zctPfwBswVZ5KP8wezLDtRoq_ee_cTtgKU7hJhl84aqhoCXAgQAvD_BwE

“Belt and Road Initiative Funding Rose by 75% in 2025 to a Record \$213.5 Billion: The Increase Was Driven by Large Projects in Gas, Energy, and Raw Materials Processing”, Sergey Gutakovsky, Stories Framing the Globe, 18 Ocak 2026, <https://sfg.media/en/a/belt-and-road-initiative-funding-2025-record/>

“Çin ablukası genişliyor”, Merve Yiğitcan, Ekonomim, 15 Ocak 2026, <https://www.ekonomim.com/ekonomi/cin-ablukasi-genisliyor-haberi-868876>

“China's 15th Five-Year Plan to target innovation, green growth”, Yasiru Ranaraja, China's Diplomacy, 30 Ekim 2025, https://en.chinadiplomacy.org.cn/2025-10/30/content_118150053.shtml.

“China's 15th Five-Year Plan Recommendations – Key Takeaways for Foreign Businesses”, China Briefing, 28 Ekim 2025, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-15th-five-year-plan-recommendations-key-takeaways-for-foreign-businesses/>

“China's Belt and Road Initiative and Turkey's Middle Corridor: A Question of Compatibility”, Selçuk Çolakoğlu, Ocak 2019, Middle East Institute, <https://www.asianpacificcenter.org/belt-road-initiative---middle-corridor.html>

“China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025”, Green Finance & Development Center, 18 Ocak 2026, <https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025/>

“China's Belt and Road Initiative and Infrastructure Development in Nigeria: Unveiling a Paradigm Shift or Repackaging of Failed Ventures?”, Anthony Chinonso Ajah ve Jonah Isaac Onuoha, SageJournals, 10 Nisan 2025, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/18681026251330645>

“China’s Economy in 2025: GDP Reaches 5.0% Growth Despite Challenges”, Qian Zhou, China Briefing, 19 Ocak 2026, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-economy-in-2025-gdp-5-percent-growth/#:~:text=Growth%20met%20the%20target%2C%20but,of%20%E2%80%9Ca round%205%20percent.%E2%80%9D>

“China-Ethiopia Cooperation Drives Infrastructure Transformation”, Zhu Zeya, SOEs’ News, The State-owned Assets Supervision and Administration Commission of the State Council (SASAC), China, 14 Ocak 2025, http://en.sasac.gov.cn/2025/01/14/c_18711.htm

“China’s GDP grows 5% in 2025 as exports offset weak domestic outlook”, Financial Times, 19 Ocak 2026, <https://www.ft.com/content/5fc6effd-29a0-4dca-a409-fd11a3160fdc>

“China signs record US\$213 billion of new ‘belt and road’ deals in 2025: report”, Mia Nurmarat, South China Morning Post, 19 Ocak 2026, <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3340442/china-signs-record-us213-billion-new-belt-and-road-deals-2025-report>

“Çin’in 15’inci 5 Yıllık Planı ve Dünyaya Fırsatları”, 8 Ocak 2026 tarihli Konferansından, Merkezi Mali ve Ekonomik İşler Komisyonu Genel Müdürlüğü Bakanı (İcra Direktör Yardımcısı) Merkezi Kırsal İşler Liderlik Grubu Genel Müdürlüğü Bakanı ve aynı zamanda konuşmacı Mr. HAN Wenxiu konuşmasına ilişkin notlar.

“Çin’in Kalkınmasında Yeni Yol Haritası ve Türkiye” Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jiang Xuebin’in Dünya gazetesinde yayımlanan makalesi, 5 Kasım 2025, <https://www.dunya.com/gundem/cin-halk-cumhuriyeti-ankara-buyukelcisi-xuebin-cinin-kalkinmasin-yeni-yol-haritasi-ve-turkiye-haberi-801653>.

https://tr.china-embassy.gov.cn/tur/sgxw/202511/t20251106_11748207.htm

“Çin, Aralık ayında artan ihracatın etkisiyle 2025’te 1,2 trilyon dolarlık rekor ticaret fazlası kaydetti”, Jerry Fisayo-Bambi & AP, Euronews, 15 Ocak 2026, <https://tr.euronews.com/2026/01/15/cin-aralik-ayinda-artan-ihracatin-etkisiyle-2025te-12-trilyon-dolarlik-rekor-ticaret-fazla>

Çin Ulusal Kalkına ve Reform Komisyonu internet sayfası, National Development and Reform Commission (NDRC); <https://en.ndrc.gov.cn/>

“Çin Dış Ticaret Dengesi”, Trading Economics, Ocak 2026, <https://tr.tradingeconomics.com/china/balance-of-trade>

“Dış Ticaret Veri Bülteni”, Ticaret Bakanlığı, Ocak 2026, <https://ticaret.gov.tr/haberler/2025-yili-aralik-ayi-dis-ticaret-verileri>

“Explainer: How do five-year plans drive China's comprehensive development?”, Xinhua, 5 Mart 2025,
<https://english.news.cn/20250305/71626779b7e24b4791332109e10e057b/c.html>

“GDP by Country (2026) – IMF”, Worldometer,
<https://www.worldometers.info/gdp/gdp-by-country/?source=imf&year=2026&metric=nominal®ion=worldwide>

“Güveni Tazelemek ve Avantajları Kullanmak: Ekonomide İstikrarlı Yükseliş Eğilimini Sürekli Güçlendirmek”, Han Wenxiu, The People’s Republic of China State Council, 14 Aralık 2025, https://www.gov.cn/zhengce/202512/content_7051141.htm

IMF World Economic Outlook raporu (International Monetary Fund, October 2025):
<https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>

“How China’s 15th five-year plan signals a new phase of strategic adaptation”, Junpei Guo, World Economic Forum, 30 Ekim 2025,
<https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>

“Model Fabrikalar Projesi”, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
<https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/92d9c73bddbb/model-fabrika>,

“Pakistan's largest airport becomes operational, part of the Chinese Belt and Road Initiative”, 20 Ocak 2025, TOI World Desk, The Times of India,
http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/117396173.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

Orta Vadeli Program 2026-2028, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı,
<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/09/Orta-Vadeli-Program-2026-2028.pdf>

OECD Economic Outlook raporu (December 2025 Volume 2025/2, No. 118):
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/12/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_413f7d0a/9f653ca1-en.pdf

On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı,
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Planı_2024-2028_11122023.pdf

“The Middle Corridor: A world of opportunities”, International Road Transport Union (IRU), <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/middle-corridor-world-opportunities>.

“Toplumsal Kalkınma ve Yükseköğretim: Türkiye’nin On İki Kalkınma Planındaki Hedefler Üzerine Nitel Bir İnceleme”, Ayşe Mahinur Tezcan, Üniversite Araştırmaları Dergisi, 2025, Cilt 8, Sayı 1, Sayfa: 1-19, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/4496891>

“*Turkish envoy hails China's growth vision*” China Daily, Shao Xinying ve Pan Yiqiao, 1 Aralık 2025,

<https://www.chinadaily.com.cn/a/202512/01/WS692d016ba310d6866eb2c41b.html>

“*Turkish tourism operators expect surge in Chinese arrivals under new visa-free policy*”, Xinhuanet,6 Ocak 2026

<https://english.news.cn/europe/20260106/c4c34520d8d248ab8c8b91352902e99b/c.html>

“*Türkiye'nin Bağlantısallığı ve Çok Taraflı Ulaştırma Politikası*”, Dışişleri Bakanlığı, https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-cok-taraflı-ulaştırma-politikasi.tr.mfa.

“*Türkiye’de planlı kalkınma deneyimleri*”, Volkan Özdemir, Marmara Üniversitesi, 2014, https://dumludag.com/wp-content/uploads/2013/09/ozdemir_planlama.pdf

“Uygulamalı KOBİ Yetkinlik Merkezi Projesi (Model Fabrika)” Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye;

<https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/uygulamali-kobi-yetkinlik-merkezi-projesi-model-fabrika>.

“*Uzak Ülkeler Stratejisi*”, Ticaret Bakanlığı, https://ticaret.gov.tr/data/62c696dd13b876ae383fd792/uus_rapor.pdf.

“*Xi Jinping hails China’s rising ‘national power’*”, Financial Times, 31 Aralık 2025, <https://www.ft.com/content/fc8efdaf-a90c-45b9-912f-192ae1720e6a>

“*Xi stresses securing good start for new five-year plan*”, The National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference, Xinhua, 21 Ocak 2026, http://en.cppcc.gov.cn/2026-01/21/c_1156179.htm

“*Yeni yılda yeni bir yolculuğa, Çin-Türkiye ilişkilerinde yeni bir sayfa*”, Jiang Xuebin, Sabah gazetesi, 31 Aralık 2025, <https://www.sabah.com.tr/dunya/yeni-yilda-yeni-bir-yolculuga-cin-turkiye-iliskilerinde-yeni-bir-sayfa-7494315>

“*World Economic Outlook*”, (International Monetary Fund, October 2025 ve Update, Ocak 2026): <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>, <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2026/january/english/text.pdf>